

FOTO: ROBERT VOSKUIJL

Tijdens de eerste vergadering van de 'Arnhem 1944 Fellowship' op 17 september jl. in Hotel Campman in Renkum bespreekt Tony Hibbert een aantal organisatorische zaken. Naast Tony Hibbert, de bestuursleden Hiltje van Eck en geheel links Arno Baltussen.

30 jaar Nieuwsbrief

Deze maand bestaat de Nieuwsbrief 30 jaar. In november 1980 verscheen het eerste nummer, een eenvoudig blaadje met wat mededelingen. In de loop der jaren is het aantal pagina's uitgebreid, waardoor ook korte artikelen konden worden opgenomen en de Ministry maakt het mogelijk om wat uitgebreidere stukken te publiceren. De afgelopen jaren zijn we steeds meer gebruik gaan maken van Internet en e-mail. Op onze website www.vriendenairbornemuseum.nl vindt u niet alleen nieuws, maar ook artikelen. Met de *Airborne Nieuws Flash* brengen we leden op de hoogte van allerlei actuele nieuwsfeiten.

De 'Arnhem 1944 Fellowship'

In de vorige Nieuwsbrief maakten wij melding van de oprichting van de 'Arnhem 1944 Fellowship'. Vrijdag 17 september jl. was in Restaurant Campman in Renkum de eerste vergadering van de Fellowship. Van het bestuur waren aanwezig Tony Hibbert, Hiltje van Eck en Arno Baltussen. De Fellowship is de eerste plaats in het leven is geroepen om de unieke vriendschapsbanden die in 1944 zijn ontstaan tussen de Britse, Poolse en Canadese militairen en de

Nederlanders te behouden en te laten voortduren ook in de volgende generaties. Daarnaast zal er naar worden gestreefd om de herinnering aan de Slag om Arnhem levend te houden en de kennis over deze belangrijke gebeurtenis uit te dragen. Hierbij zal in Nederland o.a. worden samengewerkt met de Vereniging Vrienden van het Airborne Museum. U kunt het werk van de Fellowship steunen door lid te worden of een donatie te doen via de website. U kunt ook geld storten op ING rekening 750611723 t.n.v. H. van Eck, onder vermelding van 'Fellowship'. Het lidmaatschap bedraagt € 6,- per jaar en € 52,- voor een levenslang lidmaatschap. Voor verdere informatie verwijzen wij u graag naar de website www.arnhem1944fellowship.org.

Lezing over de inzet van de Britse anti-tank eenheden bij de Slag om Arnhem

Op zaterdag 20 november a.s. houdt Eugène Wijnhoud een lezing over de inzet van de 1st and 2nd Antitank Battery tijdens de Slag om Arnhem. Eugène zal dit doen met behulp van een groot aantal Power Point slides. De lezing begint om 14.00 uur en wordt gehouden

in de Concertzaal aan de Rozensteeg in Oosterbeek. Leden van de VVAM hebben gratis toegang; niet-leden betalen € 5,-, tenzij zij ter plaatse lid worden van de VVAM.

Lezing over de nieuwe 'Roll of Honour'

Begin 2011 verschijnt de nieuwe editie van de Roll of Honour, Battle of Arnhem door Jan Hey. Vooruitlopend hierop zal Geert Maassen op Zaterdagmiddag 11 december een lezing houden over de totstandkoming van deze geheel vernieuwde uitgave en enkele bijzondere en opvallende aspecten van de inhoud voor het voetlicht halen. Zo zal hij onder meer vertellen over de aanleg van de militaire begraafplaats bij Oosterbeek, en probeert hij een antwoord te geven op een aantal vragen die betrekking hebben op geallieerde militairen die tijdens en na de Slag om Arnhem om het leven kwamen of die sinds september 1944 vermist zijn. De volgende onderwerpen zullen naar verwachting aan bod komen. * De Canadese genist Harold Magnusson en de Poolse parachutist Czeslaw Gajewnik werden in 1944 samen ter aarde besteld op dezelfde begraafplaats in Nederland, maar korte tijd later werden ze gescheiden, en nu liggen ze al weer decennia lang vele kilometer van elkaar verwijderd. Hoe luidt hun verhaal? * Volgens de huidige Roll of Honour werden ruim 66 jaar geleden diverse geallieerde militairen begraven bij Bronbeek, aan de Velperweg in Arnhem. Hoe kwamen zij daar terecht? Waren ze gewond en was Bronbeek soms een Duitse verbandplaats? Of klopt dit gegeven niet, en kregen zij daar in het geheel geen veldgraf? * Edward G. Johnsons laatste rustplaats bevindt zich op het oorlogskerkhof van Hannover. Wat maakte deze korporaal van 250 (Airborne) Light Composite Company, Royal Army Service Corps, mee sinds hij bij Arnhem werd gevangengenomen? De causerie wordt op 11 december gehouden in de Concertzaal in Oosterbeek en begint om 14.00 uur. De toegang voor leden is gratis;

niet-leden moeten € 5,- betalen. Ook hier geldt: niet-leden betalen geen toegang indien zij ter plaatse lid worden van de VVAM.

'Dagboek in krijgsgevangenschap'

Op 4 september jl. werd in de Oude Kerk in Oosterbeek het boek 'Dagboek in krijgsgevangenschap/POW-Diary' door Kenneth White en Marion Gerritsen gepresenteerd. Het is om meer dan één reden een bijzondere uitgave. Luitenant Kenneth White diende in september 1944 bij No.2 Battery, 1st Airlanding Light Regiment, Royal Artillery. Hij landde op 18 september met een glider op de landingszone bij Renkum. Als Forward Observer voor No.2 Battery nam hij o.a. deel aan de gevechten bij de Annastraat in Oosterbeek. Op 22 september 1944 raakte hij gewond, waarna hij naar de kelder van Hartenstein werd gebracht. Daarna werd hij overgebracht naar het St. Elisabeth's Gasthuis, en vandaar naar de Koning Willem III kazerne in Apeldoorn. Als krijgsgevangene werd hij vervolgens vervoerd naar het kamp Rotenburg in Duitsland. In april 1945 werd hij bevrijd. Pas in 1952 durft Ken White voor het eerst terug te komen naar Oosterbeek om te kijken naar de plaatsen waar hij had gevochten. In 1993 komt hij weer terug en ontmoet Marion Gerritsen, die hem onderdak aanbiedt in haar huis. Vanaf dat moment ontstaat er een hechte vriendschap tussen Ken en de familie Gerritsen. In oktober 2009 overlijdt Ken op 92-jarige leeftijd. Na zijn overlijden krijgt Marion Gerritsen een kist, waarin allerlei persoonlijke eigendommen van Ken zitten, waaronder het dagboek dat hij in krijgsgevangenschap had bijgehouden. Marion besluit een boek te maken, waarin Ken's dagboek aantekeningen, aangevuld met verslagen van gesprekken met Ken over de oorlog en de na-oorlogse periode en een groot aantal foto's worden opgenomen. Vooral de serie foto's van de mars waartoe de krijgsgevangenen op 29 maart 1945 door de Duitsers worden gedwongen en die op 13 mei eindigde, toen ze werden bevrijd, zijn

2

FOTO: ROBERT VOSKUIJL

17 september 2010. Captain (ret'd) Peter Wilkinson, Leader of the Pilgrimage 2010, ontvangt uit handen van Marion Gerritsen een exemplaar van het door haar uitgegeven boek 'Dagboek in krijgsgevangenschap'.

zeer bijzonder. Marion benadrukt dat het boek geen militair verslag is maar een menselijk verhaal, bedoeld als eerbetoon aan Ken White en aan alle andere geallieerde krijgsgevangenen van de Slag om Arnhem. Dit jaar op 17 september werd de as van Ken White bijgezet op de Airborne Begraafplaats in Oosterbeek. Daarbij was ook Peter Wilkinson, *Leader of the Pilgrimage 2010*, die in 1944 zelf ook diende bij het 1st Airlanding Light Regiment, Royal Artillery. Hij kreeg van Marion een exemplaar van het boek. 'Dagboek in krijgsgevangenschap', dat in eigen beheer door Marion Gerritsen is uitgegeven, telt 210 pagina's en een groot aantal foto's. Het is geschreven in twee talen: Nederlands en Engels. Het kost € 19,95 en is verkrijgbaar in het Airborne Museum.

Sir James Cleminson overleden

Op 14 september, enige dagen voor de herdenkingen van de Slag om Arnhem, is Sir James Cleminson in zijn woonplaats Norwich overleden. Cleminson, die 89 jaar werd, is om meerdere redenen bekend geworden. In September 1944 was Luitenant Cleminson commandant van No.5 peloton, B Compagnie, 3e Parachutisten Bataljon. Dit peloton leidde de opmars van het 3e Parachutisten Bataljon vanuit Heelsum via de Utrechtseweg, richting Arnhem. Toen zijn peloton ter hoogte van de Wolfhezerweg was aangekomen, kwam er uit die weg plotseling een Duitse stafauto. De Britten openden onmiddellijk het vuur, waardoor de inzittenden sneuvelden. Pas na de oorlog hoorde Cleminson dat zijn mannen Generaal Friedrich Kussin hadden gedood, de Duitse garnizoenscommandant van Arnhem. De volgende dag stuitte de B compagnie op sterke Duitse tegenstand in het westelijk deel van Arnhem. Daar was op dat moment ook generaal Urquhart, die probeerde te voet terug te gaan naar het divisie-hoofdkwartier in Oosterbeek. In de chaos van de straatgevechten liep Luitenant Cleminson hem in de wijk Lombok tegen het lijf. Cleminson bleef bij Urquhart en trachtte hem samen met Captain Willie Taylor door de linies te brengen. Dit mislukte en de drie mannen waren genoodzaakt om een schuilplaats te zoeken in een huis aan de Zwarteweg (nummer 14, bij de familie Derksen), aan de westzijde van het St. Elisabeth's Gasthuis. Daar moesten zij zich langdurig schuil houden op de zolder, tot grote ergernis van generaal Urquhart, die al die tijd geen commando kon voeren over de divisie. Uitbreken was echter onmogelijk omdat zich rond het huizenblok veel Duitse troepen bevonden. Pas op dinsdag 19 september, toen de South Staffords in de wijk Lombok arriveerden, kon generaal Urquhart terug naar zijn hoofdkwartier. Nadat Luitenant Cleminson zijn peloton had teruggevonden, volgde het bevel om terug te trekken naar Oosterbeek om daar de Perimeter te verdedigen totdat het Tweede Britse Leger zou arriveren. De volgende dagen vocht hij met zijn mannen in het Benedendorp. Voor zijn acties zou hij later het Military Cross ontvangen. Tijdens de felle gevechten raakte hij zwaar gewond aan zijn arm. Hij werd naar de verbandpost in het huis van Kate ter Horst gebracht, waar hij na de slag samen met andere gewonden krijgsgevangenen werd gemaakt. Zes maanden later werd hij bevrijd door de Amerikanen. In de film *A Bridge Too Far* uit

1977 werd het verhaal over het verblijf van generaal Urquhart en de twee andere officieren op de zolder in het huis aan de Zwarteweg in Arnhem uitgebreid in beeld gebracht. Generaal Urquhart werd uitgebeeld door de bekende acteur Sean Connery en de rol van luitenant Cleminson werd gespeeld door Michael Graham Cox. Ondanks zijn vergevorderde leeftijd bleef Cleminson een actief man. Hij was voorzitter van de Arnhem Veterans Club en jarenlang bewindvoerder van het Airborne Forces Security Fund. Hij nam bijna ieder jaar deel aan de Army Staff College (later: Defence College) battlefield tours naar Arnhem. Ook was hij mede-oprichter van de Arnhem 1944 Fellowship. Sir James was een aimabel mens met een groot gevoel voor humor. Wij zullen hem zeer missen. (Robert Voskuil)

'Help for Heroes'

In oktober 2007 werd in het Verenigd Koninkrijk de organisatie *Help for Heroes* opgericht om Britse militairen te helpen die gewond zijn geraakt in Irak en Afganistan. Een van de manieren waarop fondsen bijeen worden gebracht is het organiseren van fietstochten over voormalige slagvelden in West-Europa.

FOTO: ROBERT VOSKUIL

18 september 2010. Francie Cain, dochter van Major Robert Cain VC, vertelt bij de Oude Kerk over haar vader. In het midden Sophie ter Horst, dochter van Kate ter Horst.

Afgelopen september vond de *A Bridge Too Far* fietstocht plaats. Deze 5-daagse tocht begon in Brussel en eindigde op zaterdag 18 september in Oosterbeek. Op die dag brachten de circa 200 fietsers en hun begeleiders eerst een bezoek aan de Rijnbrug in Arnhem en vandaar fietste men naar de Ginkelse Heide om de dropping van de parachutisten mee te maken. De groep werd begeleid door een aantal gidsen, die uitleg gaven over het verloop van de strijd in september 1944. Verschillende van deze gidsen behoren bij de *Guild of Battlefield Guides*. Na de Ginkelse Heide werd een bezoek gebracht aan de Oude Kerk in het Benedendorp in Oosterbeek. Bij de groep zat ook Francie Cain, de dochter van Major Robert Cain VC, South Staffordshire Regiment. Bij de kerk vertelde zij over haar vader, die na de oorlog binnen het gezin nauwelijks sprak over de Slag om Arnhem. Niemand wist hoe moedig hij was geweest en Francie zelf kwam er pas op latere leeftijd achter dat haar vader de hoogste Britse militaire onderscheiding, het Victoria Cross, had gekregen voor zijn moed en doorzettingsvermogen tijdens de gevechten in Arnhem en Oosterbeek. De echtgenoot van Francie, Jeremy

Clarkson, die het bekende Britse TV programma *Top Gear* presenteert, was daar zo van onder de indruk dat hij besloot om een TV documentaire te maken over zijn schoonvader. Dit programma is enige jaren geleden uitgezonden op de Britse televisie. Sophie ter Horst vertelde bij de Oude Kerk iets over de rol die haar moeder Kate ter Horst had gespeeld tijdens de strijd om Oosterbeek. Evenals Robert Cain, was ook Kate altijd bescheiden geweest over haar rol in september 1944. Ze had het eigenlijk maar niks gevonden dat ze bekend was geworden als de 'Engel van Arnhem'. Volgens haar hadden veel andere vrouwen precies hetzelfde gedaan. De grote groep toehoorders luisterde ademloos naar deze verhalen. Doordat ze werden verteld door Francie en Sophie, dochters van bekende mensen 'die erbij waren geweest' kwam de geschiedenis ineens heel dichtbij. De tocht werd afgesloten bij het Airborne Museum, waar ook kon worden genoten van een uitgebreide lunch. Zie ook de website www.helpforheroes.org.uk.

Plannen voor nieuwe filmdocumentaire over Operatie Market Garden

Tijdens een groot diner in Hotel de Wereld in Wageningen werden op 18 september jl. de plannen gepresenteerd voor het maken van een nieuwe, uitgebreide TV-documentaire over Operatie 'Market Garden'. In deze film moeten alle aspecten van deze beroemde veldslag aan bod komen. Colonel (ret'd) John Waddy ging in op de vaak onevenwichtige beeldvorming, die de afgelopen 66 jaar door films en TV documentaires is ontstaan. Volgens hem is het tijd voor het maken van een film-documentaire, waarin de geschiedenis van 'Market Garden' op een grondige en historisch verantwoorde manier wordt getoond. Wij zullen u op de hoogte houden van dit project.

Behandeling van verzoeken om informatie

De vereniging krijgt steeds meer verzoeken om informatie over allerlei aspecten van de Slag om Arnhem. Het gaat hierbij om vragen over personen, locaties van gevechtshandelingen en militaire eenheden, maar ook over uitrusting en materiaal. Wanneer de bestuursleden de vragen niet zelf kunnen beantwoorden, wenden zij zich meestal tot bepaalde leden van de VVAM, waarvan bekend is dat zij veel kennis hebben over een bepaald onderwerp. Graag zou het bestuur in contact willen komen met meer van dit soort 'deskundigen', die bereid zijn om in voorkomende gevallen bereid

zijn om vragen op hun terrein te beantwoorden. Leden die hiertoe bereid zijn vragen we daarom contact op te nemen met Wybo Boersma (w.boersma@wx.nl) met opgave van naam, e-mail adres en het onderwerp waarover men geraadpleegd kan worden. (Wybo Boersma)

Museum vrijwilligers bij battlefield tour 'Sporen van de Slag om Arnhem'

Op zondag 12 september hield de Vereniging Vrienden van het Airborne Museum de jaarlijkse battlefield tour over de Slag om Arnhem. Al enkele jaren wordt deze tour georganiseerd in het weekend vooraf gaande aan de Airborne herdenkingen. Aan deze excursie kunnen zowel leden van de Vereniging als anderen deelnemen. Eén van de doelstellingen van de VVAM is het ondersteunen van het Airborne Museum. Hiervoor wordt ook jaarlijks een bedrag gereserveerd. Dit jaar is een deel hiervan gebruikt om vrijwilligers van het museum in de gelegenheid te stellen aan deze tour deel te nemen om daarmee hun kennis over de Slag om Arnhem te vergroten. Op zondagmorgen waren de 48 deelnemers, waaronder 22 vrijwilligers, bij het museum present. Onder leiding van drie gidsen, Jaap Korsloot, Gerard Gijsbertsen en Wybo Boersma werd een uitgebreide tocht gemaakt langs een groot aantal plaatsen die een rol gespeeld hebben tijdens de september dagen van 1944. In de ochtend werden bezoeken gebracht aan de Rijnbrug en aan de omgeving van het St. Elisabeths Gasthuis. Na de lunch werden ondermeer drop- & landingszone 'S' langs de Telefoonweg in Renkum en dropzone 'Y', de Ginkelse heide bij Ede, bekeken. Op de Ginkelse heide gaf Gerard een overzicht van de gevechten op 18 september 1944. De dag werd afgesloten met een bezoek aan de Westerbouwing en aan de Airborne begraafplaats. De weersomstandigheden waren slecht, maar ondanks dat was het een leerzame dag. Iedere deelnemer kreeg, zoals gebruikelijk bij de excursies van de VVAM, een gids met achtergrondinformatie. De gids voor deze tour was uitgebreider dan gebruikelijk (51 pagina's!), zodat hij door de vrijwilligers ook als naslagwerk gebruikt kan worden. Voor vrijwilligers die deze tour gemist hebben en andere mensen die niet meer mee konden omdat de bus vol was, zal er in 2011 naar verwachting weer een dergelijke tour worden georganiseerd. Een lijst met tours die in 2011 zullen worden gehouden, zal medio december op de website van de VVAM (www.vriendenairbornemuseum.nl) worden gezet. (Wybo Boersma)

COLOFON

De Nieuwsbrief is een uitgave van de Vereniging Vrienden van het Airborne Museum, Oosterbeek en verschijnt vier keer per jaar. Het doel is bekendheid te geven aan het Airborne Museum, de activiteiten van de Vereniging Vrienden en de geschiedenis van de Slag om Arnhem.
Redactie: drs. Robert P.G.A. Voskuil, Wybo Boersma en Joop Bal.

Coördinatie verzending, archivering & distributie losse nummers Nieuwsbrief: Chris van Roekel, Oosterbeek.

Vormgeving Nieuwsbrief: Hildebrand DTP, Wageningen.

Druk: Drukkerij Verweij Wageningen B.V.

E-mail adres VVAM: info@vriendenairbornemuseum.nl.

Telefoon: (0318) 63 96 33.

Postadres: VVAM, t.a.v. Ivar Goedings, Postbus 8047, 6710 AA, Ede.

Penningmeester en Coördinator Airborne News Flash: Vincent Luyten.

Website van de VVAM: www.vriendenairbornemuseum.nl